

**Sprawozdanie z Sesji Naukowej PTL
nt. „Siedliskoznawstwo leśne
w 40-leciu Polski Ludowej”,
Gdańsk, 28—29 września 1984 r.**

Sesja została zorganizowana przez Oddział PTL w Gdańsku. Część skameralna Sesji w dniu 28 września 1984 odbyła się w auli Uniwersytetu Gdańskiego w Sopocie.

Po otwarciu Sesji przez przewodniczącego PTL wybrano dr. inż. Tadeusza Chodnika na przewodniczącego Sesji oraz 7-osobową Komisję Wniosków, której przewodnictwem powierzono doc. dr. hab. Konradowi Magnuskiemu.

Wygłoszono następujące referaty:

1. „Rozwój regionalizacji przyrodniczoleśnej i typologii siedlisk leśnych” — prof. dr hab. Tadeusz Trampler.

2. „Siedlisko jako podstawa planowania hodowlanego” — prof. dr hab. Stanisław Szymański.

3. „Klasyfikowanie i kartowanie siedlisk dla potrzeb gospodarstwa leśnego” — doc. dr hab. Kazimierz Mąkosa, mgr inż. Antoni Gromadzki.

4. „Optymalizacja produkcji drzewnej z uwzględnieniem aktualnego układu siedlisk oraz założeń polityki leśnej” — doc. dr hab. Tadeusz Partyka.

5. „Stan prac glebosiedliskowych w gospodarstwie leśnym” — mgr inż. Jan Dzierzbicki, doc. dr hab. Kazimierz Mąkosa.

6. „Charakterystyka lasów OZLP w Gdańsku” — dr inż. Tadeusz Chodnik.

7. „Fizjograficzne i fitocenotyczne uwarunkowania siedlisk leśnych nadl. Gdańsk” — prof. dr hab. Hanna Piotrowska.

8. „Typy siedliskowe lasu w nadl. Gdańsk” — doc. dr hab. Kazimierz Mąkosa, mgr inż. Edward Gogołkiewicz.

9. „Ocena produktywności lasu na przykładzie nadl. Gdańsk” — dr inż. Andrzej Bosiak.

10. „Cele hodowli lasu w nadl. Gdańsk” — mgr inż. Napoleon Nowosielski.

11. „35 lat działalności placówki siedliskoznawczej IBL w Gdańsku” — dr inż. Józef Bąkowski.

W przerwie obrad Sesji delegacje wszystkich oddziałów Towarzystwa złożyły wieńce i wiązanki kwiatów pod pomnikiem obrońców Westerplatte.

Wieczorem 28 września uczestnicy Sesji byli gośćmi leśników z nadl. Gdańsk, którzy zorganizowali spotkanie przy ognisku w leśn. Sopot.

Przedpołudnie 29 września wypełniła terenowa część Sesji. W lesie obrębu Chylonia w leśnictwach Cisowa i Rogulewo przygotowano 7 powierzchni obrazujących typowe dla Dzielnicy Pojezierza Drawsko-Kaszubskiego zależności i związku zachodzące między glebą, typem siedliskowym lasu i drzewostanem. Dyskusja na poszczególnych powierzchniach toczyła się wokół problematyki charakterystycznej dla regionu zmienności siedlisk i wynikających z niej możliwości oraz potrzeb pełnego wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk w różnych rodzajach drzewostanów i poszczególnych etapach ich życia.

W drodze z lasu wysłuchano koncertu organowego w Katedrze Oliwskiej.

29 września poświęcono dyskusji, w wyniku której przygotowano wnioski.

WNIOSKI PRZYJĘTE NA SESJI NAUKOWEJ PTL W GDAŃSKU

1. Uczestnicy Sesji uznają ważność problematyki siedliskoznawczej oraz typologicznej i postulują udoskonalenie systemu typologii leśnej, tak aby był łatwy w rozumieniu i stosowaniu przez praktykę leśną, a przy tym uwzględniał nie tylko istniejącą, lecz także potencjalną zdolność produkcyjną siedliska. Miernikiem wartości i praktycznej przydatności znowelizowanego systemu, oprócz cech omówionych wyżej, będzie niewątpliwie jego otwartość na nowe fakty i wyniki badań naukowych.

2. Podstawą typologicznego opracowania siedlisk leśnych powinna być szczegółowa kartografia glebowo-siedliskowa całej powierzchni leśnej kraju. Zachodzi pilna potrzeba ukończenia tych prac w skali całego kraju.

3. Zjawisko zniekształcenia i degradacji siedlisk leśnych jest coraz powszechniejsze. W celu umożliwienia działań zmierzających do ich regradacji, a także efektywniejszego wykorzystania dotychczasowych opracowań glebowo-siedliskowych, wnioskuje się ujednoczenie terminologii i symboliki typologicznej, tak by uwzględniała ona aktualny stan siedliska — stopień jego zniekształcenia lub zdegradowania. Pociąga to za sobą konieczność określania w planach urządzania lasu na siedliskach zdegradowanych potencjalnego typu siedliskowego lasu i jego aktualnego stanu; umożliwi to podejmowanie decyzji gospodarczych w celu regradacji siedlisk leśnych.

4. Istnieje pilna potrzeba opracowania nowoczesnych metod i sposobów regradacji siedlisk leśnych oraz ekonomicznego uzasadnienia konieczności i efektywności takiego działania.

5. Uczestnicy Sesji uważają, że stosowane obecnie w praktyce urządzania lasu łączenie często w jedno wydzielenie powierzchni o różnych siedliskach nie prowadzi do właściwego wykorzystania możliwości produkcyjnych lasu. Wydzielenia należy związać ściślej z płatową zmiennością gleby. Pozwoli to w maksymalnym stopniu wykorzystać różnice

siedliskowe (mikrosiedliska) w celu tworzenia drzewostanów mieszanych o grupowej i kępowej formie zmieszania, a co za tym idzie — wzbogacenia i zwiększenia zdrowotności lasu.

6. Aby zapobiec stałej degradacji siedlisk leśnych, należy — gdzie tylko możliwe — zaniechać gospodarki zrębowej — wielkopowierzchniowej oraz w większym niż dotąd stopniu zmieniać skład gatunkowy drzewostanów i odstępować od monokultur iglastych na rzecz drzewostanów mieszanych. Zręby zupełne powinny być utrzymane tylko tam, gdzie warunki ekologiczne i drzewostanowe nie sprzyjają odnowieniu naturalnemu. W celu większego niż dotychczas wykorzystania samosiewów należy przywrócić rębnie sprzyjające odnowieniu naturalnemu (stopniowe wg Chodzickiego) oraz szerzej spopularyzować rębnie sprzyjające przebudowie drzewostanów litych na mieszane (zupełna gniazdowa wg Puchalskiego).

7. W nowelizowanych zasadach hodowli lasu oraz instrukcji urządzania lasu należy ujednoczyć symbolikę oznaczania aktualnego stanu siedliska (tj. stopnia jego zniekształcenia lub degradacji), a także zweryfikować i uwzględnić w potrzebnym zakresie projekt znowelizowanej przez Instytut Badawczy Leśnictwa regionalizacji przyrodniczoleśnej kraju.

Złożone przez mgra inż. Henryka Ostrowskiego i mgra inż. Mariana Czuraja propozycje dotyczące przyrodniczego podziału lasów polskich oraz typologii leśnej uczestnicy Sesji postanawiają skierować do rozpatrzenia odnośnym komisjom problemowym PTL.

8. Placówki siedliskoznawcze IBL oraz biur urządzania lasu i geodezji leśnej powołane do przygotowania podstawowych założeń zwiększenia produktywności lasu wymagają wzmocnienia zarówno kadrowego, jak i materiałowo-technicznego bazy laboratoryjnej. Jest to problem szczególnie istotny na terenach pokłęskowych.

9. Dla każdego drzewostanu na określonym siedlisku należy sprecyzować cel gospodarczy oraz sposób jego realizacji. Tylko konsekwentne dążenie do wytyczonego celu może ukierunkować produkcję na osiąganie maksymalnych ilości najcenniejszych sortymentów drzewnych z zachowaniem pozostałych funkcji lasu.

10. Wobec zwiększających się wymagań społeczeństwa w zakresie społecznych i ochronnych funkcji lasu, jak również stałego wzrostu zapotrzebowania na drewno, należy w hodowli lasu preferować lasy wielofunkcyjne, wzorowane na zespołach naturalnych, w odpowiedni sposób przygotowane do użytkowania.

11. W kompleksowej ocenie produktywności lasu większy udział powinna mieć metoda określania przyrostu bieżącego miąższości. Ocena produktywności powinna także odpowiadać na pytanie, czy skład gatunkowy drzewostanów jest zgodny z potencjalnymi możliwościami produkcyjnymi siedliska, a także wiązać się z analizą ekonomiczną dostarczającą podstawy uzasadnionych zmian typów gospodarczych drzewostanów.

12. Uczestnicy Sesji widzą potrzebę szerszego niż dotąd uwzględniania problematyki siedliskoznawstwa oraz typologii leśnej w programach wyższych studiów leśnych. Tematyka ta powinna być związana z hodowlą lasu w ramach wykładanego na wydziałach leśnych przedmiotu — ekologiczne podstawy hodowli lasu. Analogicznie należałoby umiejscowić nauczanie wymienionych przedmiotów na studiach podyplomowych.

13. Zgłoszony przez prof. B. Zabielskiego wniosek w sprawie przywrócenia w pracach urzędzeniowych taksacji wzrokowej w miejsce stosowanej obecnie metody opartej na statystyce matematycznej uczestnicy Sejsji proponują skierować do odpowiedniej komisji problemowej Zarządu Głównego PTL w celu rozpatrzenia i ustosunkowania się.

Napoleon Nowosielski

Sprawozdanie z obrad 84 Zjazdu Delegatów Oddziałów PTL Gdańsk, 30 IX 1984 r.

Zjazd otworzył przewodniczący Zarządu Głównego PTL prof. dr hab. Andrzej Szujecki. Po powitaniu przybyłych na Zjazd Delegatów i zaproszonych gości zaproponował uczczenie minutą ciszy zmarłych w okresie między poprzednim a obecnym Zjazdem członków PTL. Byli to: inż. Jerzy Leszczuk, mgr inż. Bolesław Korpak, mrg inż. Władysław Rynkiewicz-Lepsza z Oddz. Białystok; mgr inż. Józef Bartnik, mgr inż. Faustyn Czyżewski, mgr inż. Józef Klasa, Jan Majsterkiewicz, dr inż. Janusz Olszowski, mgr inż. Jan Romejko z Oddz. Katowice; mgr inż. Fryderyk Kuczyński, prof. dr hab. Jan Mach z Oddz. Kraków; prof. dr Jakub Mowszowicz z Oddz. Łódź; inż. Stanisław Nadolski z Oddz. Olsztyn; mgr inż. Marian Bramański z Oddz. Poznań; inż. Józef Dadej, mgr inż. Bronisław Lenczewski, mgr inż. Józef Miśta z Oddz. Radom; Tadeusz Kierys z Oddz. Szczecin; inż. Szymon Piotrowski z Oddz. Szczecinek; inż. Tadeusz Wiener z Oddz. Toruń; mgr inż. Stanisław Maleszewski, mgr inż. Józef Noyzewski, prof. dr Henryk Orłoś z Oddz. Warszawa; mgr inż. Stefan Jabłoński z Oddz. Wrocław.

Na przewodniczącego Zjazdu wybrano doc. dr. hab. K. Mąkosę. Do Prezydium Zjazdu powołano wiceministra leśnictwa i przemysłu drzewnego mgr. inż. Z. Nocznickiego, dyrektora OZLP Gdańsk dr. inż. T. Chodnika, mgr. inż. J. Potockiego, mgr. inż. J. Bielicką i mgr. inż. L. Lubczyńskiego.

Na sekretarzy Zjazdu wybrano dr. inż. J. Bąkowskiego, mgr inż. A. Pawlakową i mgr inż. J. Wolniarską, powierzając im jednocześnie funkcję Komisji Skrutacyjnej.

Do Komisji Wniosków weszli wszyscy przewodniczący Oddziałów PTL.

Doc. K. Mąkosa przedstawił następujący program Zjazdu:

- Otwarcie Zjazdu;
- Wybór Prezydium i Komisji Zjazdowych;
- Odczytanie protokołu z 83 Zjazdu Delegatów;
- Sprawozdanie Sekretarza Zarządu Głównego;
- Sprawozdanie Przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej;
- Referat nt. „Wstępna ocena obecnego systemu szkolnictwa leśnego